

MADDE BAĞIMLILIĞI Ve AİLE

Madde Bağımlılığı:

Bir maddenin belirgin bir etkiyi elde etmek için alınması sürecinde ortaya çıkan bedensel, ruhsal ya da sosyal sorunlara rağmen;

- * madde alımının devam etmesi,
- * bırakma isteğine rağmen bırakılamaması,
- * aynı etkiyi elde edebilmek için giderek madde miktarının arttırılması ve
- * maddeyi alma isteğinin durdurulamaması durumudur.

Bağımlılık Yapıcı Maddeler:

*Sigara	*Morfin
*Alkol	*Eroin
*Esrar	*Kodein
*Tiner	*Ecstasy
*Yapıştırıcılar	*Kokain
*Rohypnol	*Akineton

Bağımlılık Yapıcı Maddelerin Etkileri:

Esrar: Gevşeme, konuşkanlık, müzik ve renk algısında artma gözlenir. Refleksleri bozar, dikkat gerektirecek işler yapılamaz.

Eroin: Hareket ve konuşmalarda yavaşlama, gevşeme, yüzde kırmızılık, göz bebeklerinde küçülme (etkisi 6-8 saat içinde sonlanır, tekrar alınması zorunluluğu ortaya çıkar).

Kokain: Kişiyi uyarır, canlandırır. Etkisi bir saat içinde sonlanır. Ardından 15-16 saat sürebilen çökkünlük durumu ortaya çıkar.

Uçucu Maddeler: Ciddi sarhoşluk, denge bozukluğu, yürümekte güçlük...vb.

Ecstasy: Enerji artışı, canlılık, karşı cinsle yakınlık hissi, algılamada artma, uykusuzluk, geçici aşırı kuşkuculuk.

Madde Kullanımının Sonuçları:

Esrar: Akciğer kanseri ve bronşite neden olur.

Eroin: Şiddetli bağımlılık, hepatit, AIDS

Kokain: Uzun süreli kokain kullanımı sonucu burun kanamaları, beyin damarlarında tıkanma, beyin kanaması, cinsel iktidarsızlık ortaya çıkar.

Uçucu Maddeler: Baş ağrısı, bulantı, kusma, tıkanma ve boğulma, ani ölümler meydana gelebilir.

Ecstasy: Kalp rahatsızlığı, yüksek tansiyon, sara hastalığı olanların bu maddeyi kullanmaları ciddi sorunlara neden olur.

Yoksunluk Belirtileri:

* Bütün maddelerin bırakılması ile sinirlilik, huzursuzluk, rahatlayamama hali, uyku bozukluğu ortaya çıkar.

* Bu durum saldırgan davranışlara da neden olabilir.

* Eroin kullanımının bırakılmasıyla şiddetli ağrılar, kusma, ishal, terleme, uykusuzluk, burun akıntısı, sinirlilik gelişir.

* Kokain kesilmesiyle, mutsuzluk, durgunluk, uykulu bir hal veya depresyon benzeri bir tablo ortaya çıkar.

Zehirlenme Belirtileri:

Şaşkınlık, aşırı sarhoşluk, derin uyku hali, solunum yavaşlaması, gözbebeklerinde aşırı küçülme ya da büyüme, intihar düşüncesi, korku panik hali, aşırı kuşkucu davranış, saldırgan davranış, hayaller görme ve hayali sesler duyma, aşırı hareketlilik.

Madde Kullanmaya Başlama Nedenleri:

Psikolojik etmenler, kişilik özellikleri, kültürel etkenler, aile ilişkileri, sosyal etkenler, uyuşturucu maddeye kolayca ulaşabilme, merak, arkadaş baskısı, sorunlarına çözüm aramak, uzaklaşmak, farklı gözükmek, beğeni toplamak, bir gruba ait olmak, eğlenmek

Anne Baba İçin On Temel İlke:

- 1- Sigara, alkol ve diğer maddeler hakkında çocuk ile konuşmak
- 2- Çocuğu dinlemeyi öğrenmek
- 3- Çocuğun kendini iyi hissetmesini sağlamak, sevgisinin ifade edilmesi
- 4- Güçlü değerleri olmasına ve bunlara sahip çıkmasını öğretmek
- 5- Çocuklara iyi bir örnek olmak
- 6- İsrarlar ile başa çıkmasını öğretmek
- 7- Aile kurallarının oluşturulması
- 8- Sağlıklı ve yaratıcı etkinliklere katılmasını cesaretlendirmek
- 9- Çocuğun arkadaşlarını ve arkadaşlarının ebeveynlerini tanımak
- 10- Bir sorunla karşılaşıldığında ne yapacağını önceden belirlemek

Alkol ve Maddelere Karşı Kuralların Konması ve Uygulanması:

Çocuğunuz ile alkol ve diğer maddelerin kullanımını konuşmaktan kaçınmayın. Tüm cevapları bilmeme olasılığından endişe etmeyin. Çocuğunuz bununla ilgili olduğunuzu bilsin yeter. Kuralların nedenlerini, neler olduğunu, nasıl bir davranış beklediğinizi ve kurallara uymamanın sonuçlarını tartışın. Kuralların her zaman ve her yerde geçerli olduğundan emin olun. Daha önce kararlaştırılmamış yeni kuralları veya cezaları çocuğunuzla tartışmadan uygulamayın.

Madde Kullanmaya Başlayan Kişilerde Görülen

Değişiklikler:

Kimi zaman neşeli, kimi zaman öfkeli, saldırgan davranışlar gözlenebilir. Madde etkisi geçince davranışları farklılık gösterir. Hafif uyuklu bir halde olabilir. Durumundan genelde rahatsızlık duymaz. Belirgin bir halsizlik ve yorgunluk gözlenebilir. Gözlerde kanlanma saptanabilir. Daralmış ya da büyümüş göz bebekleri dikkat çeker. Konuşmasında güçlük fark edilebilir. Ağızda kuruluk saptanabilir. Aşırı terleme, bulantı, kusma, yürümekte güçlük ortaya çıkar. Uykuda artma ya da azalma görülebilir. Beslenme alışkanlığı bozulur, kilo kaybeder. Vücudunda yara izleri, ciltte renk değişikliği, iltihaplı yara yada enjektör izleri bulunabilir. Eklemlerde ağrılar, kramplar, esneme, kaşıntı, tüylerin ürpermesi gözlenir. Ağrı kesici ilaçların kullanımı artabilir.

Madde Kullanan Kişi Nasıl Anlaşılır?

En kesin yöntem kan ve idrar tetkikleridir. Yeni arkadaşlar edinir. Giderek okul başarısı düşmeye başlar, okula devamı azalır. Aile ilişkilerini azaltmaya ve evde az zaman geçirmeye özen gösterir. Her zamankinden fazla para harcar. Kendine olan bakımı azalmış, çevresi ve arkadaşları eski önemini yitirmiştir. Maddenin kokusunun fark edilmemesi için parfüm ve sakız çiğneme davranışı sıklaşabilir.

Madde Kullanan Kişi ile Görüşme:

Kişi öncelikle kendisini onunla bir konuşma yapmaya hazır hissetmelidir. Kişi kendini suçlamamalı ya da öfkeye kapılmamalıdır. Madde etkisi altında olmadığı bir zamanda onunla konuşulmalıdır. Konuşmaktan korkmayın ve korkutmayın. Ona destek ve yardımcı olmak istediğinizi anlatın. Her zaman onun yanında olacağınızı hatırlatın. Konuşurken kendinizi onun yerine

koyun. Onun tarafından söylenen olumlu düşünceleri onun ardından siz de onun sözlerini yineleyin. Madde kullanmasından dolayı onu suçlamayın ve yargılamayın. Ancak bunun sonuçlarına kendisinin katlanacağını hatırlatın. Sorumluluğu onun yerine üstlenmemeye özen gösterin. Onun kendi sorumluluğunu üstlenmesine yardımcı olun. Onu tedavi için cesaretlendirin. Kullanıcılar tedavi kurumlarından çekindikleri için en azından danışmanlık için başvurmasına yardımcı olun.

Madde Kullananlar Tedavi Olabilir mi?

- * Bağımlılık bir hastalıktır.
- * Kişi tedavi olmayı istemelidir. Tedavi olmayı gerçekten isteyen kişilerin iyileşme oranı yüksektir.
- * Kişi madde bırakmaya kendini hazır hissetmelidir.
- * Kullanıcılar arasında "Bu hastalığın tedavisi olmadığı" yolunda yanlış bir kanı vardır.
- * Eğer kişi tedavi olmayı kendisi istemiyorsa, kimse ona zorla bıraktıramaz

Tedavide Neler Uygulanmaktadır?

- * Öncelikle bedenin maddeden arındırılması gerekir.
- * Kişinin kendini tanıması, maddeyi kullanma davranış ve nedenlerini anlaması, tekrar başlamamak için neler yapması gerektiğini öğrenmesi amaçlanır.
- * Maddeyi bırakması kişilerin tekrar başlamamak için neler yapması gerektiğini öğrenmesi amaçlanır.
- * Maddeyi bırakan kişilerin tekrar madde kullanmaya başlaması sık gözlenen bir durumdur.
- * Uzun süre kontrollere gelmesi, tedavi programına devam etmesi gereklidir

MADDE BAĞIMLILIĞI VELİ BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜ

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK SERVİSİ
HANİFİ ÖZEL